

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii Institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□□□□□□□□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

În jurul conversiunii datoriilor private. — Capitalul național din Ardeal și problema conversiunii. — Monedă stabilă și consolidată. — Tragedia debitorilor. — *Cronica:* Neurolog.

În jurul conversiunii datoriilor private.

— Reflexiuni amare. —

Nu mai facem de astădată „planuri” de conversiune-ăsănare și nici nu comentăm pe ale altora, ivite în timpul din urmă pe la toate răspântiile. E inutil și e păcat de vreme și de cheltuială. Până mai la urmă se prea poate ca cei chemați să ajungă la concluzia, că nu mai este nevoie de nici o lege a conversiunii, timpul având leac pentru toate boalele cu numai două alternative, limpezi și categorice: *autovindecarea* sau *moartea*.

Cu un gust amar rămas pe cerul gurii, de atâta discuție, cei cari am dorit sincer și desinteresat o limpezire a problemei datoriilor, problemă de sigur interesantă și actuală de economie națională, dar deformată și exagerată de atâția, pentru motive politicianiste și adese-ori personale, ne propunem de astădată să facem numai un scurt rezumat de ce și de cum s'a lucrat până acum și mai ales să ne exprimăm unele îndreptățite nedumeriri asupra *factorilor* în drept, cari au adus problema datoriilor private în halul și la degradarea ei de azi.

Ideia „ștergerii datoriilor” s'a născut din agitația deșănțată și fără scrupul a unor fracțiuni politice naufragiate pe chestia și cu lozincă „*lupta contra cametei*”. A fost prinsă de un vulpoi politic, pe cât de abil, pe atât de cinic și de aici a început licitația degradantă între toate partidele și fracțiunile politice, ea și între singuratici foști și viitori miniștri, deputați și senatori — cu foarte puține excepțiuni onorabile.

Cine iubește mai mult pe țărani?
Răspund licitanții:

— 50% reducere din datorii și restul plătit în 30 de ani, *Argetoianu* întâia-oară, a doua-oară și...

— 50% reducere și moratoriu fără nici o plată pe 5—10 ani plus diferitele „*Goluri de munte*” *Potârcă* întâia-oară, a doua-oară și a tre...

— 75% reducere ori restabilizarea, ca să puteți plăti o datorie de un milion cu o găscă nepusă la îngrășat, *Argetoianu-lunian* întâia-oară, a ...

toate drepturile câștigate până acum respectate și extinderea conversiunii la orașe și eventual chiar peste „golurile” dui *Potârcă* și plus refacerea creditului, Partidul Liberal.

Aici ne găsim astăzi și știe bunul Dumnezeu unde vom mai ajunge pe calea apucată. Și... când te gândești că toate acestea numai și numai din dragoste mai curată decât cristalul pentru „bobor”-ul român, Domnule!

Dar să lăsăm gluma, căci nu ne prea arde de glumă!

Problema, evident, a fost alterată dela început și pusă pe teren politicianist pentru *Popularitate*, prin licitațiunile urâte de concesi exagerate și absurde unor clase sociale în dauna altora și chiar fără considerare la posibilitatea practică de realizare.

Cine era vinovat și în ce măsură, ca să i se poată pune în socoteală redresarea celor năpăstuiți de criza economică și financiară? Nimeni nu pare a se fi gândit la așa ceva. Licitanții de mai sus par a fi uitat cu totul de: a) politica financiară de stat greșită din primii ani de după războiu, încărcată — ce e drept, de consecințele imediate ale războiului, dar tinzând la revalorizarea Leului; b) faimoasele „aprovizionări“ cu incendiile magaziiilor publice (goale, spre a se putea spune că au fost pline de mărfuri prețioase!); c) Schimbul Coroanelor și Rublelor, așa cum s'a făcut; d) epoca permiselor cu politica vamală oscilantă dela o zi la alta; e) inflația de funcționari publici pentru răsplătirea agenților electorali ai diferitelor partide politice; f) fraudele de fiecare zi trimbițate prin ziare, dar rămase vecinic nesancționate etc. etc.

Toate acestea par a fi fost uitate de mai-marii zilei, le-a păpat lupu pe toate! De vină la răul țării este numai banea „Tânțăreana“ din Dealul Mare, „Schinteia“ din Valea Adâncă și altele la fel, cari au „supt sângele poporului dela sate“ cu dobânzi de 30—80% sau și peste, cum afirmă fără rușine și candid atâția și atâția interesați. Iar deputații și senatorii — aleșii națiunii — râd cu gura până la urechi, bucueroși că au fost dispensați să-și mai pună creierul la contribuție, găsindu-se în fine șapul a toate-ispășitor.

Dar pe noi nu ne surprinde prea mult în toată această atmosferă aiuristică și dureros de comică, ținuta unor aventurieri politici, cari, ca unii aderenți ai unui partid politic „adevărat țărănesc“ se legau (autentic!) față de câte un sat întreg la alegeri, că-i vor pupa pe toți, cu mic cu mare undeva, dacă partidul lor nu le va șterge toate datoriile, sau măcar nu le va aduce o fabrică în sat de făcut bani buni de-ai Băncii Naționale. Ne surprinde, în schimb, că în toată această avalanșă de exagerări criminale și ofensătoare pentru chiar masa țără-

nilor noștri onești și sănătoși la cap, s'au găsit atât de puțini deputați și senatori români, sau, mai bine zis nu s'a găsit nici unul, cari — îngroziți — să strige din fundul bojocilor: „*Aiasta nu se poate*“. „Nu se poate să stricăm țara pentru ca oarecari „Nolici“ să-și poată păstra moșiile cumpărate cu bani de împrumut și să nu-și mai achite datoriile.

Și ne mai surprinde — vorbind acum, puțin, „pro domo“, ca să zicem așa! — că nu s'au găsit în tot Ardealul de azi decât 2—3 oameni, cari să aibă înțelegere și milă de bruma de capital românesc adunat în șaizeci și mai bine de ani dela toată suflarea românească de acolo (deci inclusiv țărani!) în hulițele bănci românești și cari să-și fi adus aminte, că organizația de credit din Ardeal, dimpreună cu cele două biserici naționale, au fost singurele citadele naționale, cari au ținut sufletul românesc în noi, sub apăsarea stăpânirii străine dinainte de războiu.

Nu s'au gândit și nu se mai gândesc decât prea puțini, că până mai ieri alaltăieri preotul, învățătorul și țărani ardelean, ba uneori chiar și avocatul, profesorul și medicul își creșteau copiii pe la școale și universități cu bani împrumutați dela acele bănci, azi înjurate de toți și lăsate în paragină. Că biserica și școala românească precum și diferitele instituțiuni culturale și de binefacere aveau în aceleași oropsite bănci sprijinul lor material cel mai puternic.

Dar să zicem că acestea sunt mai mult ori mai puțin chestii de sentiment și în lumea noastră de azi asemenea marfă nu prea are căutare! Dar, în sfârșit, ne surprinde faptul că aleșii națiunii, cari au votat legile de conversiune cunoscută, nu și-au dat seama, că dragostea și marimoniozitatea lor față de debitori (țărani, sau orășeni cu drept de vot!) de a le „șterge“, sau măcar reduce datoriile — așa cum au vroit ei să facă acest *act de filotimie* — nici nu erau realizabile în practică. Cel puțin în ce privește pe debitorii dela bănci, nu, căci *desființate acestea de fapt și de drept* prin reducerea creanțelor lor, nu mai rămânea instrumentul, care să opereze încassarea restului de creanțe după reducere. Și în mod firesc dispăreau instrumentele de credit pentru viitor! Iar vorba

— spirit idiot, sau macabru! — a nu știm căror iresponsabili, că adevărat „murind băncile actuale, vom face altele noi pe loc“, nu s'a găsit nimenea să o întoarcă pe gât celui care a rostit-o mai întâiu!

Acestea ne surprind — repetăm — mai mult decât orice în discuțiile oficiale și în legiferările de până acum ale problemei datoriilor private la noi. Am vroit, probabil, să fim originali, (vezi cum au atacat problema datoriilor private vecinii noștri: Ungurii, Bulgarii, Polonezii, și Jugoslavii!) și ne-am făcut de râs!

Să ne așteptăm de aici înainte la mai bine? Avem, se pare, unele indicii în această privință și și unele nume ca d. e. al actualului Ministru de Finanțe (DI Victor Slăvescu este și un bun cunoscător al relațiilor economice-financiare din Ardeal și mai ales al băncilor noastre românești!), cari ne dau îndreptățite speranțe.

București, Februarie 1934.

SOFRONIU ROȘCA.

Capitalul național din Ardeal și problema conversiunii.*)

Problema conversiunii a fost îndeajuns discutată. Legiferată a fost deasemenea destul de des, dacă nu chiar mai prea de multe ori.

Este vremea — credem — ca această problemă să fie înfățișat și rezolvată.

Toată suflarea o cere.

O cerem și noi.

Pentru a fi cu adevărat și definitiv rezolvată însă, Guvernul Țării, ca și Țara însăși, are nevoie din partea tuturor de un sprijin efectiv, manifestat printr'o reală înțelegere a situației actuale.

Broșura de față, prin conținutul ei, constituie o dovadă, că reprezentanților băncilor românești din Ardeal nu le lipsește această înțelegere, atât de necesară astăzi.

Înțelegere, în vremuri grele, nu înseamnă numai un „da“ spus dela gură, ci și spirit de jertfă neprefăcut, isvorit dintr'o adâncă convingere.

Il avem și pe acesta.

Rândurile cari urmează stau bună mărturie.

În ochii nimănui, care are un dram de bună credință însă, spiritul de jertfă nu poate însemna o abandonare lașă a unui crez, care este chemat să mai folosească omenirii.

Deaceia noi nu neglijăm — așa precum legiutorul a făcut-o într'un mod vinovat până acum — să punem și cea de a doua problemă în adevărata ei lumină: Problema creditului.

*) Prefața broșurei, apărută zilele trecute: „Capitalul național din Ardeal și problema conversiunii“ de Ilie Olteanu, scrisă din încredințarea „Solidarității“ în vederea noii legiferări a conversiunii. În numerii viitori vom reproduce capitolele mai importante. Nota Red.

Credit românesc în Ardeal a însemnat până astăzi picătura de sudoare a țaranului, banul văduvei, bucătura trasă dela gură a măruntului intelectual.

Am fost CU TOȚII foarte săraci.

Dar, pe lângă toată sărăcia, am știut să și economisim.

Și am și economisit.

Am greșit?

Din economiile noastre s'au înălțat biserici, s'au ridicat școale, s'au plătit dascăli, s'au înființat instituții naționale, culturale, de binefacere, s'au refăcut sate și gospodării bântuite de grindină și de incendii, s'au susținut ziare, publicații. Și multe, foarte multe suferințe s'au alinat.

Dar mai presus de toate acestea:

În cursul celor 6 decenii de aspre economii, pământul Ardealului furat în cursul veacurilor de asupraștorii noștri milenari, PĂMÂNTUL acesta — supremul bun și suprema dorință a țaranului — s'a strecurat în bulgări de zeci și sute de mii de hectare în brațele și în stăpânirea absolută a elementului autohton.

Noi nu o spunem numai. Noi o și dovedim.

— Cine ar putea îndrăzni să susțină, că spiritul de economie trebuie aruncat la gunoii?

L-ar disprețui nu numai semenii săi, ci l-ar privi cu compătimire și cel mai minuscul dintre vietăți — biata furnică — pe care el o strivește nepăsător sub picioare.

Spiritul de economie este un principiu natural.

Este o învățătură adâncă, isvorită din și mai adâncă ființă a naturii.

Acest spirit de economie este în Ardeal un adevărat cult.

Avem datoria să-l apărăm.

Nu ne este rușine să o facem.

N'are de ce să ne fie.

Spiritul de economie — SINGUR — este marele scut al Franței în fața puhoiului, care a culcat la pământ o lume întreagă și care poartă numele unuia dintre cele mai mari neajunsuri, care a pustiit omenirea în toate veacurile: CRIZĂ.

Franța e mare.

Franța e puternică.

Franța REZISTĂ.

Dintre toate popoarele lumii SINGURĂ FRANȚA REZISTĂ.

Spiritului de economie al poporului său i-o poate mulțumi.

Lui și numai lui.

Este un mare adevăr, care circulă pe stradă. Un adevăr recunoscut și de prieteni și de dușmani: de toată lumea.

Noi nu avem gradul de perfecțiune al Francezilor în această privință. Suntem încă departe de așa ceva. Dar a existat totuși și la noi un spirit de economie.

Acest spirit de economie a fost sgâlțâit până la temelii, nu de ideea conversiunii, ci de meșterii neisprăviți, cari au încercat s'o pună în aplicare.

— Conversiunea trebuia făcută.

În asemenea chestiuni însă tatonările n'au ce căuta.

Cei cari vor să facă experiențe, să o facă pe pielea lor, nu pe spinarea unui popor întreg.

Dacă a fost nevoie de reduceri, să se fi făcut reduceri. Dar reduceri pentru TOATĂ lumea.

Unde s'a mai văzut, ca din creanța creditorului să tai jumătate, iar datoria aceluiaș creditor să o lași neatinsă, întreagă?

Ce logică omenească este aceea, care silește o instituție de credit să ierte jumătate din împrumuturi, cu obligația de a plăti sută la sută pe deponenți și pe toți ceilalți creditori ai săi, fără a fi în niei un fel despăgubită?

S'a avut în vedere interesul deponenților?

Supremă ironie!

Aștăzi toată lumea știe — și a știut-o tot atât de bine și eri — că acest soi de „rezolvare“ a conversiunii înseamnă NIMICIREA deponenților.

— Conversiunea nu se poate rezolva în mod echitabil decât prin contribuția — după puterile fiecăruia — a TUTUROR factorilor din Stat, inclusiv Statul.

Pagubele trebuie să le suporte și băncile, și deponenții, și Banca Națională și orice alt creditor, după cum o parte din pagube trebuie să se repartizeze asupra tuturor cetățenilor, printr'o contribuție corespunzătoare din partea Statului.

Și problema conversiunii trebuie rezolvată fără întârziere, în mod definitiv.

Tochmai pentru că înțelegem acest lucru suntem gata să sacrificăm tot ceea ce puterile noastre ne permit. Noi oferim ABSOLUT toate fondurile noastre de rezervă.

— O soluțiune concretă pentru rezolvarea conversiunii nu propunem. Aceasta este de competența Guvernului. Noi nu avem dreptul să ne amestecăm.

Dar ținem să afirmăm și să confirmăm, că noi nu suntem împotriva unei conversiuni, ORICÂT AR FI EA DE LARGĂ.

Dimpotrivă, pentru a avea înfășișit o lege definitivă, cerem CEA MAI LARGĂ conversiune.

Această conversiune însă să fie FINANȚATĂ. Și noi am spus ce înțelegem prin finanțare: NUMAI STATUL SĂ PLĂTEASCĂ.

Să plătească toți.

Să plătim și noi.

De aci începem.

Legea însă să fie SCURTĂ, CLARĂ, PRECISĂ. Să nu mai fie nevoie DE NICI O INTERVENȚIE JUDECĂTOREASCĂ pentru punerea ei în aplicare.

Iată ce cerem noi.

Iar dacă nu se face nici un fel de finanțare, cerem CATEGORIC sprijinul Statului pentru băncile românești din Transilvania.

Căci pe urma unei conversiuni fără finanțare nu mai rămâne în întreg Ardealul NICI O SINGURĂ INSTITUȚIE DE CREDIT ROMÂNEASCĂ.

Vor rămânea numai acele instituții de credit minoritare, cari și-au reescontat portofoliul în străinătate, căci acesta nu cade sub prevederile conversiunii.

Și atunci, du-te, Române, și cerșește dela băncile evreo-maghiare un ban când îți trebuie.

— N'am administrat destul de conștiincios 60 de ani banii poporului nostru?

Suntem curioși să știm cine ar avea îndrăzneala să o afirme.

Dar dacă felul nostru de a lucra ar fi prea „învechit“ — „nepotrivit“ cu actualele împrejurări — noi o declarăm în mod public: GVERNUL N'ARE DECĂT SĂ NE STATIFICE.

Suntem de acord și cu această idee.

Poate așa vom fi mai moderni.

Cu orice preț însă, cu orice mijloace și indiferent pe lângă cari metode, noi cerem, în interesul elementului românesc din Transilvania, să fim menținuți.

— Avem toată încrederea în patriotismul și în spiritul de înaltă înțelepciune al conducătorilor Țării.

Ei nu pot să ne distrugă.

A ne distruge pe noi ar însemna să se arunce întregul element românesc al Transilvaniei în sclavia economică din trecutele vremuri.

Și acest lucru noi nu îl putem crede.

Nu îl putem crede, pentru că pe lângă considerentele de mai sus, există și temeuri juridice, cari pledează pentru ajutorarea băncilor românești din Transilvania.

Se știe, că în Ardeal rolul cooperativelor l-au îndeplinit instituțiile de credit. În corpurile broșurei, noi o și dovedim cu date statistice precise.

Deasemenea se știe că cooperativele s'au bucurat în toate timpurile de sprijinul Statului.

Noi nu am avut NICIODATĂ nici un sprijin.

Aștăzi însă îl CEREM.

Și pentru a nu speria lumea cu pretențiunile noastre, o spunem chiar în această prefață cât cerem.

Cerem NUMAI CEEACE ESTE POSIBIL din partea Statului, astăzi atât de sărăcit.

Pentru despăgubirea băncilor românești din Ardeal pe urma conversiunii O CONTRIBUȚIE ANUALĂ DE 150—200 MILIOANE, ÎN CURS DE 10—15 ANI, este suficientă.

Nimeni nu poate afirma, că această sumă ar putea da la fund bugetul țării românești.

În schimb, prin această contribuție, o provincie românească întreagă — o provincie mare — va fi salvată dela ruina economică.

Nu credem să existe un singur Român ardelean, care să nu subscie această cerere.

Și nu credem să existe un singur bun Român din toată România, care să refuze împlinirea ei.

Iată, aceasta o cerem în interesul Românismului din Transilvania.

Citește, Cetățean al României Mari, broșura de față în partea ei asupra activității băncilor românești din Transilvania și răspunde apoi cu mâna pe conștiință dacă trecutul nostru de 6 decenii ne îndreptățește sau nu să formulăm o asemenea cerere.

Ia-ți osteneala și o citește.

Noi ne-am făcut datoria, dând alarma asupra primejdiei fără seamăn, care paște o provincie întreagă.

Suntem cu conștiința împăcată.

Dar nu și liniștită.

Vom avea o liniște numai atunci, când această primejdie va fi și cu adevărat înlăturată.

Această putere o mai are încă Țara românească și Guvernul ei.

Lor ne adresăm, cu încredere și cu stăruință.

— Și acum fiindcă am vorbit despre trecutul băncilor românești din Transilvania, ținem să precizăm, că broșura de față — în partea privitoare la istoricul băncilor noastre — nu constituie o monografie a instituțiilor românești de credit din Ardeal.

Ea cuprinde numai trăsături scurte, dar trăsături cât se poate de lămurite.

În scurtul timp, cât i-a fost dat secretarului pentru redactarea broșurii, nu s'a putut face mai mult.

Vom scoate și o monografie a băncilor românești din Ardeal NEGREȘIT, fie în vremuri mai bune de

dragul adevărului istoric numai, fie chiar după even-tuala noastră înmormântare, pentru a arăta — cu prețul cămășii de pe noi, dacă nu se va putea altfel — posterității, cari au fost motivele pentru cari generația de după războiu a României ne-a sugrumat.

Sibiu, 12 Februarie 1934.

„Solidaritatea“,

asociația institutelor românești de credit din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Monetă stabilă și consolidată.

Renașterea creditului. — Lichidarea trecutului

Cu prilejul instalării noului guvernator al Băncii Naționale a României în postul său, dl. Ministru de finanțe V. Slăvescu, a făcut câteva declarații, pe cari, pentru importanța lor, le reproducem.

Dela început trebuie să Vă comunic — a declarat dl. Ministru de finanțe — că sunt un hotărât partizan al menținerii celei mai serioase și mai ortodoxe politici monetare și tot ce-mi va sta în putința mea personală voi pune la dispozițiune ca să apărăm moneda națională, înlăuntru ca și în afară, așa încât Leul nostru să fie o monetă stabilă și bine consolidată.

Voiu căuta deasemenea să Vă ajut, pe cât voi putea și pe Dv. (Banca Națională) ca să Vă îndeplinească rolul de a apăra moneda națională. Din acest punct de vedere să nu aveți nici o îndoială, că veți găsi în mine un hotărât colaborator.

Amintind de starea nefavorabilă a finanțelor statului dl. Ministru de finanțe spune, că la o îmbunătățire se poate ajunge numai prin redresarea vieții economice, care este — pe lângă economiile posibile — una din preocupările principale ale guvernului.

Refacerea creditului este în strânsă legătură cu soluționarea norocoasă și rațională a problemei conversiunii datorilor, a lichidării trecutului, în care scop vor trebui aduse sacrificii atât din partea Statului, cât și a Băncii Naționale.

Iată și importanțele declarații făcute ziaristilor de noul guvernator al Băncii Naționale, dl. Gr. Dimitrescu, tot cu prilejul instalării sale:

„Am o neștirbită încredere în forțele țării noastre, care mă face să întrevăd un viitor mai bun“ — a zis noul Guvernator și și-a expus gândurile în noul câmp de activitate la care a fost chemat, precum urmează:

„Sunt instituțiuni la cari prima datorie este menținerea unui fir conducător și a unei tradițiuni în tot ce are bun. Banca Națională face parte din aceste instituțiuni.

Voiu urma pilda înaintașilor mei în tot ce privește soliditatea și bunul renume ce au căutat să păstreze institutul nostru prim.

Vremurile noi au adus însă și necesități noi cărora trebuie să facem față. Politica financiară a Statului, politica sa economică și acțiunea băncii de emisiune sunt astăzi atât de legate, că nu se pot aștepta rodnice rezultate fără o strânsă acțiune de colaborare între guvern și Banca Națională, care bine înțeles îi va da tot concursul său.

În special Banca Națională are rolul de a da un impuls puternic spre a promova activitatea economică a țării. Pentru aceasta renașterea creditului este o condițiune neapărată. Convins de rolul necesar ce îndeplinesc instituțiunile de economie și de credit le voi ajuta în măsura în care și ele la rândul lor vor sprijini această activitate.

Trebuie să recunosc însă că realizarea acestui postulat nu este cu puțință dacă nu se lichidează un trecut, care împiedică reluarea unor raporturi normale. De aceea cred că Banca Națională va face totul pentru a înlăuntru prin sacrificiile, ce va putea consimți, soluționarea unor probleme care frământă țara și menține depresiunea economică“.

„Tragedia debitorilor“.

Sub acest titlu descrie un ziar, de mai puțină însemnătate din București într'un stil bombastic situația debitorilor. În general pentru apologia debitorilor s'a risipit pe hârtie mai multă cerneală, decât cum s'a făcut cu privire la nenorocirea creditorilor, înfăptuită prin legea conversiunii. Poate de aceea, că creditorii au pe partea lor dreptatea indiscutabilă, poate fiindcă creditorii în număr considerabil sunt minori, văduve, bătrâni debilitați, bolnavi. Dar poate și de aceea, că debitorii ne mai plătind la nimeni de câțiva ani, au la dispoziție bani, cu cari pot plăti risipa de cerneală. Pe când unii creditorii abia mai au câte o bucăică de pâine, cu care își astâmpără foamea, deci nu mai pot jertfi și pentru apărarea prin ziaristică a drepturilor lor — sfinte până eri-alaltăeri.

Nu putem afirma cu conștiința împăcată, că între debitori n'er fi și oameni necăjiți. Strâmtorarea lor provine în mare parte din ușurătatea cu care au angajat datorii pe cari nu le pot achita, ori apoi din criza ce bătute lumea, din gospodăria proastă de care am fost și suntem împărtășiți. Impreviziunea? Va fi și asta. Dar în cele din urmă o impreviziune oarecare a fost și în toate timpurile și a formulat proverbul: „Întinde-te cât ajunge pătura“! Și dacă te-ai întins mai mult, supoartă tu înghețul, nu pretinde să te scutești de acest îngheț, luând cu forța pătura vecinului tău, ca dânsul, care nu s'a întins mai mult decât îl îndemna prevederea lui, să se prăpădiască!

N'er fi în țară, fără îndoială datornici, cărora să li se facă ușurări de plată, dar de cătră Stat ca colectivitate a tuturor cetățenilor, nu de cătră indivizi, în mod forțat, fiindcă aceasta, după cum ziceam și altădată e imoralitate, îndemnând la bolșevism, la anarhie.

Dintre multele cazuri de tragedie nu numai a debitorilor, cum le place unora a susține, ci și a creditorilor, voi lăsa să urmeze câteva, din care fiecare om cu judecată normală își va putea face imaginea, cam cum stăm cu „tragedia“. Premii că sunt cazuri

reale, și celui ce s'ar interesa mai deaproape, îi stau la dispoziție cu argumente la fața locului.

Am fost de față când la creditorul O. s'a prezentat acum sunt 4 ani țăranul M. din comuna V., un țăran sărac lipit pământului, solicitând un împrumut de 1500 Lei, cu scopul ca să-și mărite pe cea mai mare față dintre 6 copii. Creditorul O. cunoștea exact situația lui M. și nu era aplicat a-i acorda suma dorită. Cum însă M. aducea cavenție suficientă și având O. în vedere scopul împrumutului, acesta se înduplecă și îi numără lui M. banii. Il face atent, că: vezi dragă M. ești un om sărac, fericirea fetei nu se întemeiază prin mâncări și beuturi cu nuntașii; după dalinile noastre fă o cină, cu câteva găște și cu ceva beutură, cari toate să nu te coste mai mult de 1000 de Lei. Ascultă românul, aprobă și mulțumește. Ulterior am aflat însă, că dânsul a folosit acei 1500 Lei numai ca spese pentru constrângerea dela alt creditor a unui împrumut de 10.000 Lei, pe cari i-a cheltuit la nuntă! A urmat cruda mizerie. N'a mai putut achita împrumuturile. Aceasta într'adevăr este o tragedie a debitorului, provenită însă dintr'o crasă nechibzuială. Nchibzuiala dânsului e cu cale să o supoarte cei-ce împrumutându-l au vrut să-i facă bine? In decursul timpului i-au crescut și alți copii, cari muncesc la minele de aur și câștigă bine. De plătit însă nu mai plătesc. Să-și pună pofta în cui... hoșii de împrumutători!

Țăranul B. din S. un om tânăr, muncitor foarte chibzuit, având un socru încă în deplină putere, a împrumutat dela C. vre-o 30.000 Lei. Cu aceasta sumă și-a reparat casa, acoperind-o cu țiglă, și-a făcut o bucătărie nouă și și-a mai cumpărat și un sdravăn „dric“ de pământ, apoi vite de jug. Când a băgat de seamă, că produsele lui agricole nu mai rentează în așa măsură, ca să poată achita datoria, a lăsat agricultura în grija socrului său, iar el s'a angajat la muncă rentabilă în minele de aur, unde câștigă cam 2.400 Lei lunar. Până a nu se ivi conversiunea omul amortiza cu zor din suma împrumutată. De când cu conversiunea, nu mai achită la nimeni nimic. E însă aproape sigur, că nu prăpădește plata din muncă, ci o pune „la dungă“ până va vedea, ce se va alege de acea lege, care scutește de plata datoriilor. Dacă totuși s'ar întâmpla să fie constrâns la plată, ei, va plăti ce mai lucru mare, având banii adunați. Până atunci însă strigă și el cu aișii... hoșii de creditori!

Și acum să întoarcem fila.

Muzicantul V. fiind în tinerețe un virtuos în branșa sa a adunat gologan cu gologan până ce a izbutit a-și cumpăra un locșor, pe care a zidit o casă destul de solidă și drăguță. In decursul timpului omul a devenit invalid. iar meseria lui de când cu aparatele de radio, și altfel nu mai rentează. Ajunsesse

rău și a trebuit să-și vândă cășcioara pentru vre'o 80 000 Lei. Fiind prevăzător s'a gândit, că nu-i bine să mănânce tot din gata, ci cu o parte din bani acoperire nevoile mai arzătoare, iar alta vre-o 60.000 Lei o dă ca împrumut, ca să nu zacă nefructificați. Om bătrân, de vre-o 75 de ani, și-a ales bine datornicii. A împrumutat câte Lei 6000 la proprietari cu moșii extinse cu turme de vite. Astăzi nu mai poate încasa nimic. Și bolnav și amărât își târăe zilele ca vai de el. Pe când datorașii lui au case încălzite, au faină și slănină.

Un alt „fericit“, dela vârsta de 10 ani a intrat în serviciul altora și din modesta recompensă ce o primia anual, după vre-o 20 de ani de serviciu, a înciripat suma de 40.000 Lei, ca să aibă și el ceva, să trăiască ca altă lume. Decât slugă, totuși mai bine stăpân. Împrumutase însă banii la gospodari cu dare de mână, dela cari nu mai poate scoate nimic. Trebuie să o iee iar dela început cu slujitul, dacă vrea să trăiască...

Sunt sute și mii de cazuri de analogia celor arătate mai sus. Și cu toate acestea pentru tragedia creditorilor nu sunt ochi, cari să o vadă, pe când „tragedia“ debitorilor este umflată și resumflată, nu de micii debitori, ci de acei mari, cari pe urma legii ce se va face, dacă va fi tot atât de monstruoasă ca și cele de până aici, ceace n'o putem crede, — mâne-poimâne se vor pomeni, toți bogătași noui față în față cu niște sărântoci, cari mai eri erau cu o situație nu bună, dar cari îi feria de sărântocie.

Astfel stăm cu „tragedia debitorilor“. Așteptăm dela cei puși în fruntea Statului să se convingă despre situația adevărată a tuturor cetățenilor, să nu se lase impresionați de vorbăriile umflate a câtorva aventurieri, ci pe baza stării reale și a interesului refacerii creditului, să facă o lege dreaptă și morală.

L. VRACIU.

CRONICA

Necrolog. Vasile Goldiș, fost ministru, membru în Consiliul de administrație a băncii „Albina“, Sibiu etc. a încetat din viață la 10 Februarie a. c. în Arad, în etate de 73 de ani.

Defunctul a fost una din personalitățile cele mai reprezentative ale Ardealului și a dezvoltat o uriașă activitate pe teren politic, cultural, social etc.

Moartea lui lasă unanime regrete și un gol greu împlinit în viața noastră publică.

„CASSA DE PĂSTRARE“

institut de credit și economii, societate anonimă în Săliște.

CONVOCARE.

A acționarii institutului de credit și economii „CASSA DE PĂSTRARE“, s. a. în Săliște sunt invitați a lua parte la

a XLIX-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Mercuri în 28 Februarie 1934, ora 10 a. m.*, în sala de ședințe a institutului.

În cazul că la aceasta adunare generală nu s'ar depozita numărul de acțiuni, sau n'ar fi prezenți acționari conform dispozițiilor art. 24 din statutele institutului, pentru a se putea hotărî modificarea statutelor, se convoacă acționarii la o a doua adunare generală, pe ziua de *Vineri, în 9 Martie 1934, ora 10 a. m.*, în localul sus amintit, putând aceasta adunare să aducă concluze valide, conform dispozițiilor statutare.

ORDINEA DE ZI:

1. *Constituirea adunării în conformitate cu dispozițiunile statutare, constatarea acțiunilor depozitate și a acționarilor prezenți;*
2. *Notificarea din partea președintelui asupra publicării convocării și a bilanțului, conform dispozițiilor statutare;*
3. *Raportul Consiliului de administrație, Bilanțul și Contul Profit și Pierdere pe anul 1933, raportul cenzorilor, stabilirea bilanțului pe anul 1933 și darea absoluturului pentru gestiunea acestui an atât Consiliului de administrație, cât și cenzorilor;*
4. *Modificarea art. 5 din statute;*
5. *Alegerea a trei membri în Consiliul de administrație;*
6. *Eventuale propuneri.*

Săliște, 8 Februarie 1934.

ss. Ioan St. Herța, președinte.

Notă. Acționarii, cari doresc a lua parte la adunare, sunt invitați a-și depune acțiunile cu 3 zile înainte de adunare la cassa institutului, sau la institutul „ALBINA“ în Sibiu, „BANCA CENTRALĂ“ în Cluj și „BANCA ROMĂNEASCĂ“ Sucursala Sibiu.

Active.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1933		Pasive.	
	Lei	b.		Lei	b.
Imprumuturi ipotecare	250.081	—	Capital societar	1.250.000	—
Imprumuturi cambiale	4.200.903	—	Depuneri spre fructificare	12.360.003	—
Conturi curente	2.652.059	—	Reescont	1.431.602	—
Bănci debitoare	2.732.025	—	Credit acordat de stat	10.000.000	—
Efecte publice și acțiuni	922.364	—	Conturi mărunte cred.	30.490	—
Edificiile institutului	8.000.000	—			
Mobilier	629.877	—			
Realități	1.033.131	—			
Conturi mărunte debitoare	97.199	—			
Edificiul fabricii	1.000.000	—			
Mobilierul fabricii	43.530	—			
Fabricate	592.190	—			
Semifabricate	1.325.700	—			
Mașini	242.500	—			
Unelte	250.910	—			
Materiale	75.512	—			
Debitorii fabricii	872.049	—			
Perdere	152.065	—			
Totalul activelor: Lei 25.072.095			Totalul pasivelor: Lei 25.072.095		

Cheltuieli		Contul Profit și Pierdere		Venituri.	
	Lei	b.		Lei	b.
Spese de administrare	102.404	—	Dobânzi dela împrumuturi	32.124	—
Salare	124.800	—	Dobânzi dela acții	5.348	—
Pierdere la fabrică	38.946	—	Chirii	136.331	—
Impozite	59.718	—	Perdere	152.065	—
	325.868	—		325.868	—

Consiliul de administrație:

ss. Ioan St. Herța președ. ss. Nicolae Popa. ss. Petre Drăghici. ss. Constantin Iosof. ss. Solomon Duma. ss. Dumitru D. B. Comșa.

Subsemnatul Consiliu de cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și consonanță cu registrele institutului.

Săliște, 7 Februarie 1934.

ss. Nicolae N. Simian.

ss. Dumitru Floașiu.

ss. Aurel Roșca.

ss. Ioan Peligrad.

„BANCA ROMÂNEASCĂ“, soc. an., București.

CONVOCARE.

Conform art. 50 și 54 din statutele băncii se convoacă ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ pentru ziua de *Sâmbătă* 24 Februarie 1934, ora 16.

Adunarea se va ține în localul „Băncii Românești“ din București, str. Smârdan 5.

Vor avea dreptul a lua parte la Adunarea Generală acționarii cari până în ziua de 21 Februarie 1934 inclusiv, vor fi deposedați de acțiunile la sediul Băncii și la sucursalele ei.

Adunarea Generală Ordinară va fi legal constituită când acționarii sau mandatarii prezenți vor reprezenta o pătrime din capitalul social.

Dacă în ziua hotărâtă nu se va întruni numărul de acționari prevăzut mai sus, ședința se amână pentru ziua de 4 Martie 1934, ora 16, care se va ține tot în localul Băncii Românești din București, str. Smârdan Nr. 5.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și Bilanțul încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1933;
2. Raportul Censorilor;
3. Descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa;
4. Distribuirea beneficiului;
5. Ratificarea cooptării în Consiliul de Administrație a d-lor N. P. Ștefănescu și Dr. I. Costinescu;
6. Alegerea a 3 membrii în Consiliul de administrație;
7. Alegerea a 5 censored și 5 supleanți;
8. Fixarea unei indemnizații Consiliului de Administrație și Censorilor.

Consiliul de Administrație.

Activ.	Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1933.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
Cassa	248.601.663	—	Capital	280.000.000
Disponibil	28.953.504	—	Fond de rezervă	166.730.241
Efecte publice și acțiuni		233.559.307	Fond pentru creanțe	164.769.759
Portofoliu: { Intern	796.288.248	—	Angajamente pentru efecte reescontate „B. N. R.“	1.276.341.851
{ Extern	852.907	—	Conturi curente { în Lei	1.532.192.417
Conturi { în Lei	1.940.279.926	—	și depuneri { în monezi străine Lei	11.149.909
curente { în monezi stăine Lei	100.682.099	—	Dividende nereclamate	3.437.087
Imobile		130.000.000	Conturi diverse	24.740.933
Mobilier		1	Beneficiul { Report din 1932	15.892.977
Conturi diverse		10.196.541	net { pe anul 1933	14.159.021
		3.489.414.196		30.051.999
				3.489.414.196
CONTURI DE ORDINE:				
Depozite de titluri	1.318.617.427	—	Deponenți de titluri	1.318.617.427
Gajuri diverse: mărfuri, garanții, ipoteci, cesiuni, etc.	1.915.556.287	—	„ „ gajuri diverse: mărfuri, garanții, ipoteci, cesiuni etc.	1.915.556.287
Garanții statutare	495.000	—	Deponenți de cauțiuni statutare	495.000
Efecte cont-curent și polițe în gaj	1.598.614.544	—	„ „ efecte cont-curent și polițe în gaj	1.598.614.544
Efecte spre încasare	239.109.533	—	„ „ efecte spre încasare	239.109.533
Debitori pentru acreditive	151.587.634	—	Creditori pentru acreditive	151.587.634
Debitori pentru garanții în Lei	44.500.850	—	„ „ garanții în Lei	44.500.850
Debitori pentru garanții în monezi străine	24.041.567	—	„ „ „ „ monezi străine	24.041.567

Vice-președinte, N. P. Ștefănescu.

Director General, Ion Săvescu.

Contabilitatea: Subdirector, Ion Saragea.

Am verificat prezentul bilanț conform art. 186 din codul comercial și l-am găsit în concordanță cu registrele.

Censori: C. Georgescu.

Eleut. G. Ionescu.

Ștefan C. Ioan

Al. D. Matak.

I. Purcăreanu.

Debit.	Contul de Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1933.		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
Cheltuieli { Salarii	55.968.586	—	Report 1932	15.892.977
generale { Diverse	9.468.749	—	Diverse beneficii din:	
Amortizări { La imobile	4.378.278	—	Dobânzi, comisioane, devize, venitul efectelor	
{ La creanțe	14.951.009	—	publice și acțiuni. etc.	98.925.644
Beneficiu { rep. pe anul 1932	15.892.977	—		
net { rep. pe anul 1933	14.159.022	—		
		114.818.621		114.818.621

Vice-Președinte, N. P. Ștefănescu.

Director General, Ion Săvescu.

Contabilitatea: Subdirector, Ion Saragea.

Am verificat prezentul cont conform art. 186 din codul comercial și l-am găsit în concordanță cu registrele.

Censori: C. Georgescu.

Eleut. G. Ionescu.

Ștefan C. Ioan.

Al. D. Matak.

I. Purcăreanu.